

CURTEA DE CONTURI A REPUBLICII MOLDOVA

Raportul auditului conformității asupra managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2022

Direcția generală de audit I

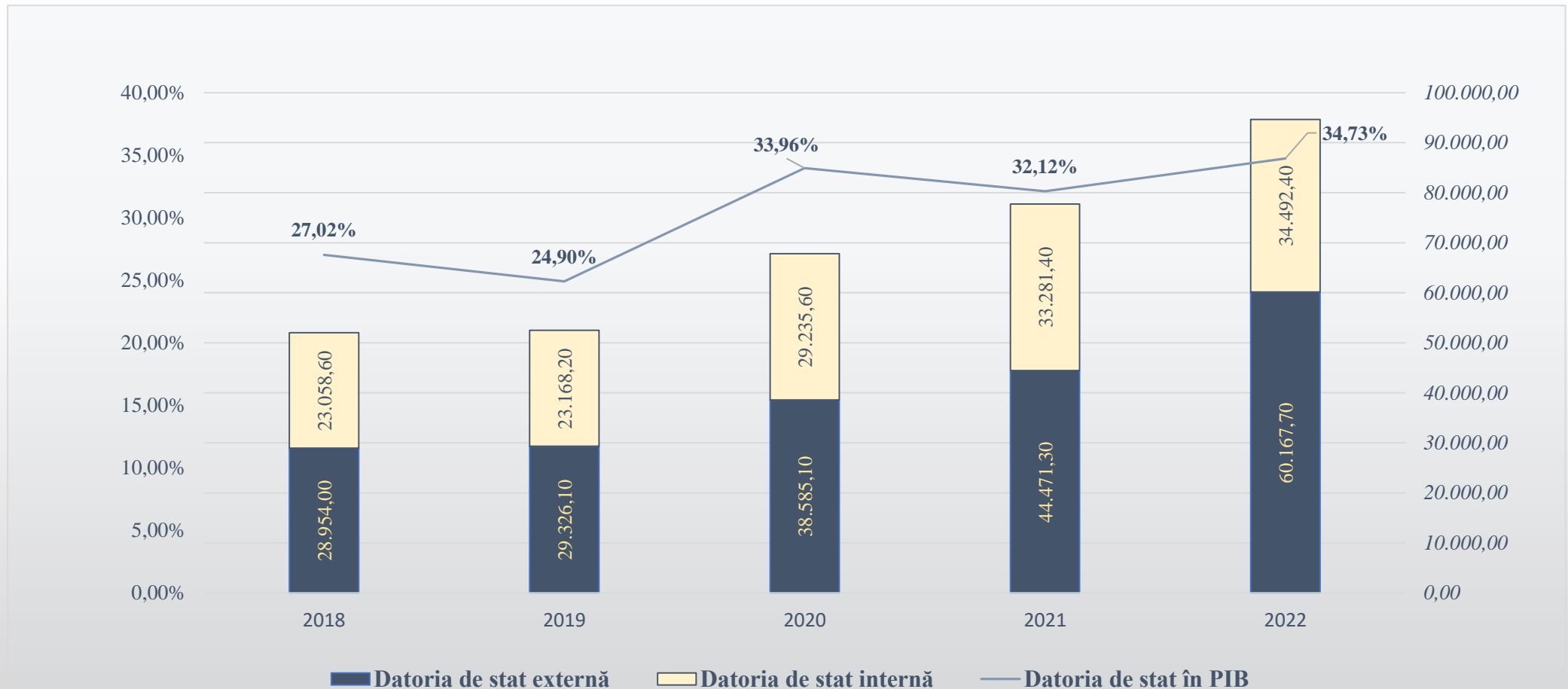

Scopul auditului

Evaluarea conformității managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2022, în raport cu prevederile cadrului normativ aplicabil

Structura datoriei de stat, mil.lei

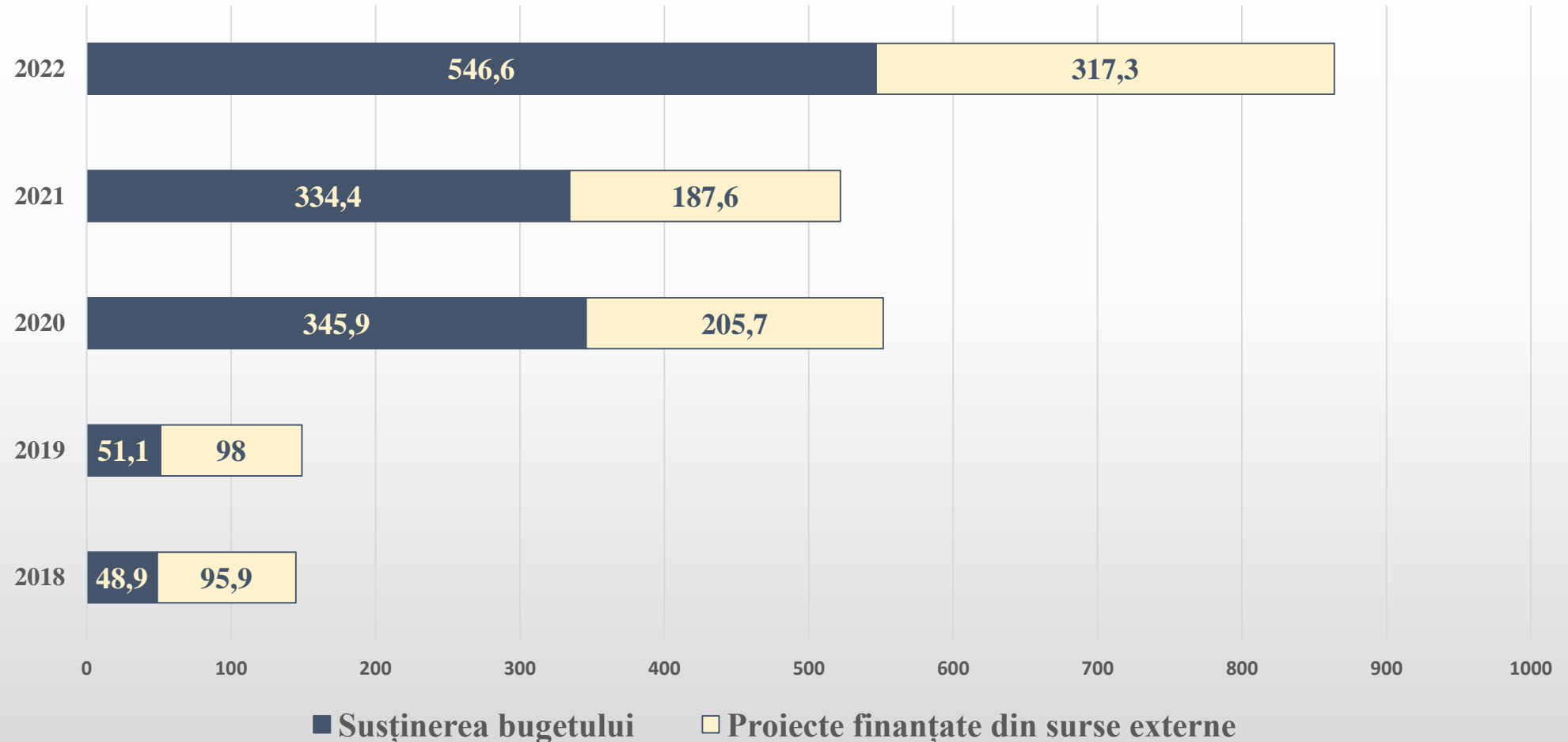
Serviciul datoriei de stat, mil. lei

Anul	2018	2019	2020	2021	2022	Devieri 2022 față de 2021
<i>Serviciul datoriei de stat, inclusiv</i>	<i>1 504,80</i>	<i>1 619,60</i>	<i>1 684,20</i>	<i>1 897,30</i>	<i>2 645,40</i>	<i>+748,10</i>
:						
Serviciul datoriei de stat interne	1 125,30	1 207,40	1 322,70	1 519,30	2 084,80	+564,50
Serviciul datoriei de stat externe	379,50	412,10	361,50	378,00	560,60	+182,60

În comparație cu anul precedent, pentru serviciul datoriei de stat s-au achitat cu 0,7 miliarde lei mai mult, ca urmare a creșterii ratelor la dobândă odată cu creșterea inflației

Structura pe destinații a debursărilor, mil. dol. SUA

12 împrumuturi noi contractate în anul 2022

1. Împrumutul în sumă totală de 150,0 mil. euro, contractat de la BEI - Proiectul „Moldova drumuri IV”

2. Suport bugetar acordat de Agenția Franceză de dezvoltare (suport bugetar) - 15,0 mil. euro

3. Împrumutul în sumă totală de 101,3 mil. euro contractat de la AID - Programul „Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare”

4. Împrumutul în sumă totală de 29,8 mil. euro contractat de la AID - Proiectul de competitivitate a întreprinderilor micro, mici și mijlocii

5. Împrumutul în sumă totală de 44,1 mil. euro contractat de la AID - Proiectul „Securitatea aprovizionării cu apă și sanitație în Moldova ”

6. Asistența macrofinanciară în sumă totală de 120,0 mil. euro (UE)

7. Împrumutul în sumă totală de 40,0 mil. euro contractat de la BIRD - Programul „Moldova, măsuri în situații de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare”

8. Asistență macrofinanciară de la Agenția Franceză pentru Dezvoltare în sumă totală de 60,0 mil. euro

9. Suport bugetar în sumă totală de 20,0 mil. euro acordat de Guvernul Republicii Polone

10. Împrumutul în sumă totală de 300,0 mil. euro contractat de la BERD - Proiectul „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”

11. Împrumut în sumă totală de 17,7 mil. euro contractat de la BIRD - Proiectul de competitivitate a întreprinderilor micro, mici și mijlocii

12. Împrumutul contractat de la BEI în sumă totală de 100,0 mil. euro - Proiectul „Moldova drumuri III” –

Nivelul de debursare a împrumuturilor

**Ministerul Finanțelor raportează 145 de împrumuturi active,
din care:**

**41 de împrumuturi au înregistrate solduri nedebersate
*1,9 miliarde dolari SUA***

**Comisioane achitate cumulativ la situația din 31.12.2022
circa 21,5 milioane dolari SUA**

10 împrumuturi la care termenul de tragere expiră în anul 2023

	Denumirea împrumutului	Suma împrumutului	Sold nedebersat	Data limită de tragere	Comisioane achitate
1	Împrumutul contractat de la BIRD în anul 2016 pentru realizarea Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP)	11,1 mil. euro	0,6 mil euro	30.11.2023	0,2 mil. euro
2	Împrumutul contractat de la IDA în anul 2016 pentru realizarea Proiectului de modernizare a administrării fiscale (TAMP)	5,3 mil. DST	0,1 mil. DST	30.11.2023	-
3	Împrumutul contractat de la BERD în anul 2010 pentru realizarea Proiectului de reabilitare a drumurilor din Moldova III	75,0 mil. euro	9,4 mil. euro	30.12.2023	2,7 mil. euro
4	Împrumutul contractat de la BERD în anul 2012 pentru realizarea Proiectului „Reabilitarea rețelelor electrice”	16,1 mil. euro	3,1 mil. euro	15.06.2023	0,1 mil. euro
5	Împrumutul contractat de la CEB în anul 2020 pentru realizarea Proiectului „Răspuns de urgență COVID-19”	50,0 mil. euro	10,0 mil.euro	21.09.2023	-
6	Împrumutul contractat de la BEI în anul 2014 pentru realizarea Proiectului „Livada Moldovei”	120,0 mil. euro	35,66 mil. euro	27.05.2023	0,6 mil. euro
7	Împrumutul contractat de la IDA în anul 2016 pentru realizarea Proiectului „Reabilitarea drumurilor locale”	57,0 mil. DST	12,45 mil. DST	30.11.2023	-
8	Împrumutul contractat de la BERD în anul 2017 pentru realizarea Proiectului „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România”	80,0 mil. euro	78,55 mil. euro	07.08.2023	2,7 mil. euro
9	Împrumutul contractat de la BEI în anul 2017 pentru realizarea Proiectului „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România”	80,0 mil. euro	80,0 mil. euro	30.10.2023	-
10	Împrumutul contractat de la CEB în anul 2013 pentru implementarea Proiectului „Construcția Penitenciarului nr.13”	49,0 mil. euro	48,32 mil. euro	31.12.2023	-

3 împrumuturi cu termen de debursare în anii 2024 – 2025, cu nivel de debursare de până la 15%

	Denumirea împrumutului	Suma împrumutului	Sold nedebrsat	Data limită de tragere	Comisioane achitate
1	Împrumutul contractat de la IDA în anul 2020 pentru implementarea Proiectului „Învățământul superior”	35,7 mil. euro	33,4 mil. euro	31.12.2025	-
2	Împrumutul contractat de la BIRD în anul 2017 pentru implementarea Proiectului „Modernizarea serviciilor guvernamentale”	4,4 mil. euro	4,09 mil. euro	31.08.2025	0,03 mil euro
3	Împrumutul contractat de la IDA în anul 2018 pentru implementarea Proiectului „Înregistrarea și evaluarea funciară”	23,7 mil. euro	20,1 mil. euro	30.06.2024	-

3 împrumuturi cu termen de debursare în anii 2025 – 2026, la care au fost achitate comisioane

	Denumirea împrumutului	Suma împrumutului	Sold nedebrsat	Data limită de tragere	Comisioane achitate
1	Împrumutul contractat de la BERD în anul 2021 pentru implementarea Proiectului „Eficiența energetică în Moldova”	30,0 mil euro	30,0 mil euro	10.12.2025	0,26 mil. euro
2	Împrumutul contractat de la BEI în anul 2019 pentru implementarea Proiectului „Deșeuri solide în Moldova”	25,0 mil. Euro	25,0 mil. euro	18.10.2026	0,05 mil euro
3	Împrumutul contractat de la BIRD în anul 2020 pentru implementarea Proiectului „Îmbunătățirea eficienței sectorului de alimentare centralizată cu energie termică”	92,0 mil. euro	0,3 mil. euro	31.12.2025	0,7 mil. euro

Proiectul „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România”

BERD

*Suma împrumutului: 80,0 mil. euro
Termen limită de tragere: 07.08.2023
Debursări: 1,4 mil. euro
Sold nedebersat: 78,6 mil. euro
Comisioane: 2,7 mil. euro*

***Soldul nedebersat a fost anulat la
data de 19.04.2023***

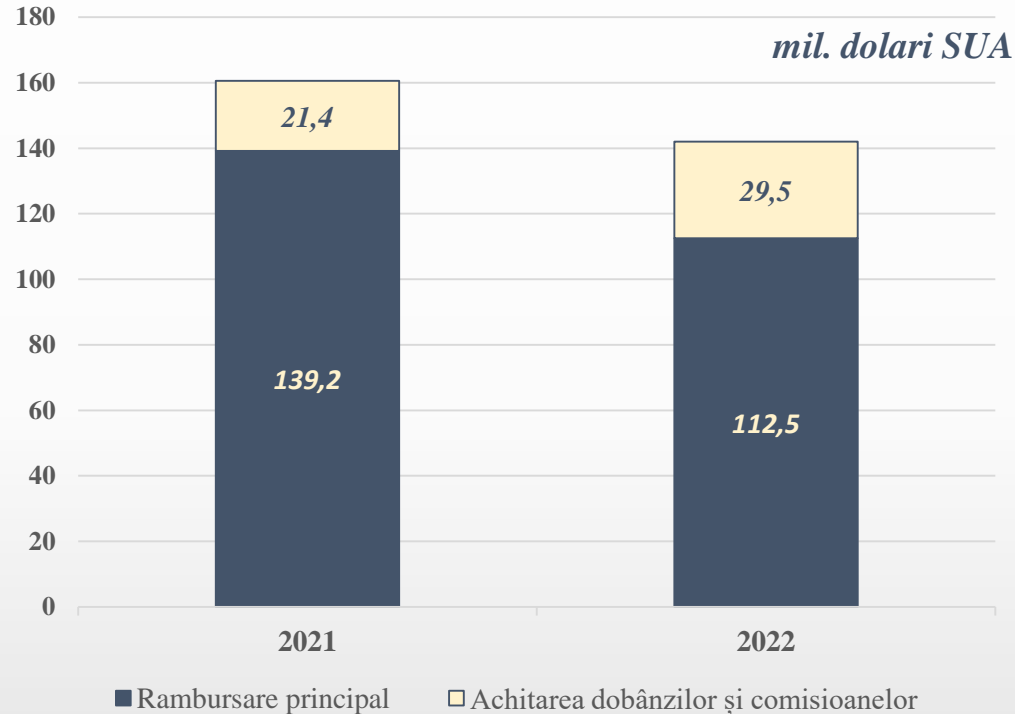
BEI

*Suma împrumutului: 80,0 mil. euro
Termen limită de tragere: 07.08.2023
Debursări: 0,0
Comisioane: 0,0
Sold nedebersat: 0,0*

***Cauza:** Declararea din partea creditorului extern a ne fezabilității stației Vulcănești, pentru reabilitarea căreia au fost preconizate mijloace din proiectul dat.*

Deservirea datoriei de stat externe în anul 2022

S-au achitat cu 329,8 mil. lei mai puțin, urmare:

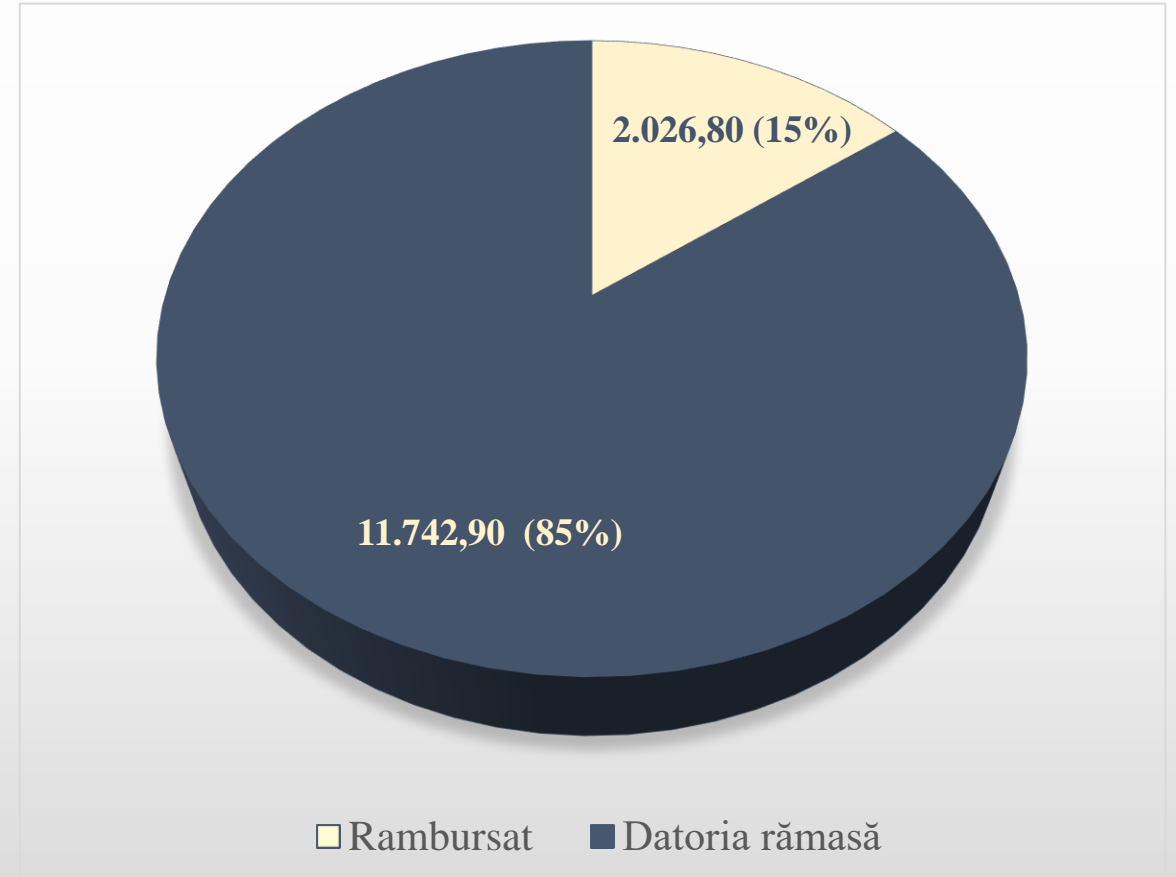
- *achitării în anul 2021 a primei și a doua tranșe în sumă totală de 13,75 milioane euro din împrumutul acordat de Guvernul României;*
- *Imposibilității achitării unei datorii externe în sumă totală de 14,5 milioane dolari, datorită unor factori externi ce nu au depins de Republica Moldova*

Se necesită: monitorizarea situației create aferente imposibilității achitării datoriei externe, pentru a evita suportarea unor cheltuieli suplimentare din bugetul de stat, urmare aplicării din partea creditorului extern a unor penalități pentru întârziere de plată.

Soldul datoriei băncilor supuse lichidării

Băncile supuse lichidării	Datoria inițială preluată (mil. lei)	Rambursat în perioada 2016 -2022 (mil. lei)	Rambursat în anul 2022 (mil. lei)	Soldul datoriei la 31.12.2022 (mil. lei)
„Banca de Economii” S.A.	9 083,0	1 338,0	12,0	7 745,0
BC „Banca Socială” S.A.	2 392,0	552,0	45,0	1 840,0
BC „Unibank” S.A.	1 866,2	58,9	6,5	1 807,3
„Investprivatbank” S.A.	428,5	77,9	-	350,6
Total	13 769,7	2 026,8	63,5	11 742,9

Datoriile debitorilor garantați față de Ministerul Finanțelor

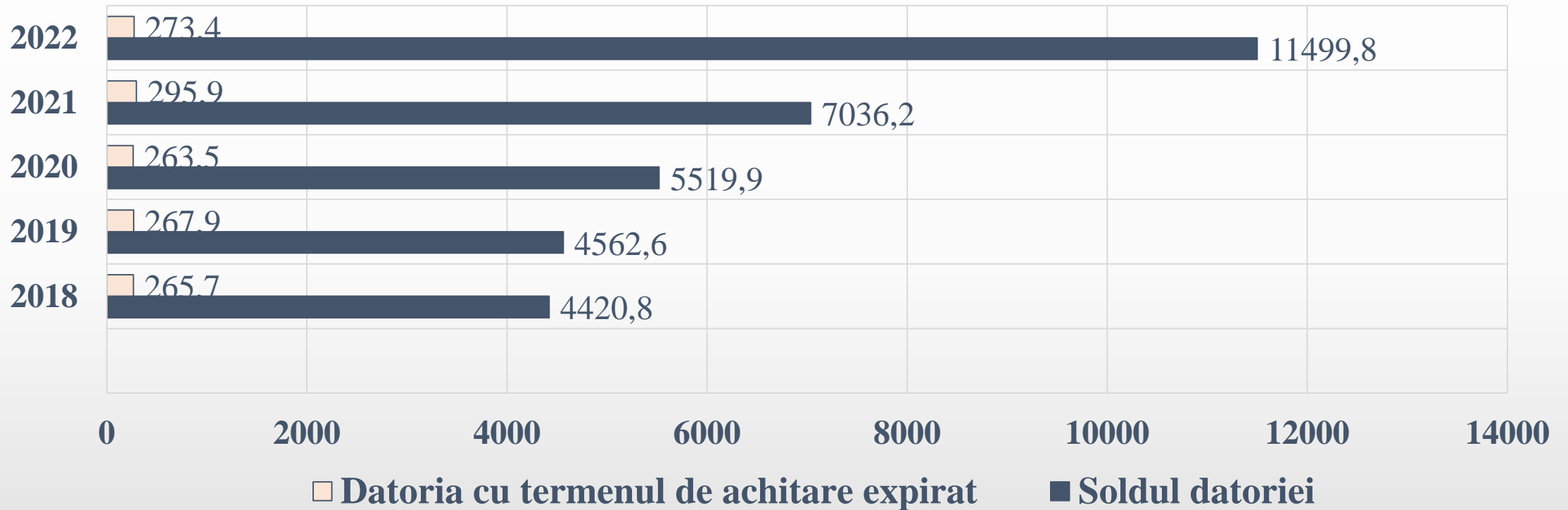
Nr.	Denumirea debitorului garantat	mii u.m	Soldul datoriei la 31.12.2021	Modificări în anul 2022	Soldul datoriei la 31.12.2022	Diferența datorată cursului de schimb valutar și modificărilor în anul 2022 (mii lei)
1.	<i>SA „Flamingo-96” Nr.03-3/11-35 din 07.03.1996</i>	Lei	2 418,53	-	2 418,53	-
2.	<i>Persoană fizică (Programul de Stat „Prima casă”) Nr.MOLD/1690 din 04.03.2021</i>	Lei	183,3	-183,3	-	-183,3
3.	<i>Persoană fizică (Programul de Stat „Prima casă”) Nr.MOLD/2465 din 04.10.2021</i>	Lei	-	301,4	301,4	301,4
4.	<i>Persoană fizică (Programul de Stat „Prima casă”) Nr.VICB/923 din 16.01.2020</i>	lei	-	154,2	154,2	154,2
Total împrumuturi interne		lei	2 601,83	272,3	2 874,13	272,3
1.	<i>„Vininvest” SRL Nr.235 din 03.10.1994</i>	dol. SUA/ lei	1 381,68/ 24 518,2	-	1 381,68/ 26 470,1	1 951,9
		euro/ lei	1 232,73/ 24 770,2	-	1 232,73/ 25 122,01	351,82
2.	<i>SA „Termocom” Nr.315 din 19.05.1995</i>	dol. SUA/ lei	64,01/ 1 135,9	-	64,01/ 1 226,3	90,4
		euro/ lei	325,98/ 6 550,2	-	325,98/ 6 643,2	93,0
3.	<i>ÎS „Moldtranselectro”</i>	dol. SUA/ lei	863,17/ 15 317,1	-	863,17/ 16 536,5	1 219,4
4.	<i>SA „Santek” Nr.03/04-2/7-161 din 16.03.1998</i>	euro/ lei	18 860,0/ 378 969,1	873,4	19 733,4/ 402 150,9	23 181,9
Total împrumuturi externe		lei	451 260,0		478 148,5	26 887,50
TOTAL		lei	453 862,53		481 023,18	27 159,70

Datoria debitorilor garantați cu termen de achitare expirat constituie 480,6 mil. lei

Soldul datoriilor beneficiarilor recreditați

Evoluția datoriilor beneficiarilor recreditați în anii 2018-2022, mil. lei

Prin intermediul SFS au fost recuperate în bugetul de stat doar 1,4 milioane lei

Datoriile cu termen de achitare expirat sunt în scădere cu 22,5 mil. lei

Urmare:

- reeșalonării datoriei cu termen de achitare expirat în sumă totală de 3,3 mil. euro aferentă Î.S. „Calea Ferată”;

Totodată:

- Datoriile cu termen de achitare expirat s-au majorat în cazul a 2 agenți economici în proces de insolvență – cu 4,0 mil. lei;
- Datoriile cu termen de achitare expirat s-au majorat în cazul a 2 agenți economici în proces de insolvență – cu 9,4 mil. lei din cauza diferenței de curs valutar

Eliberarea de obligația de a garanta rambursarea împrumuturilor cu titlu de excepție

S.A. Energocom

Prin Legea nr. 234 din 28.07.2022 a fost eliberată de obligația de a garanta rambursarea împrumutului din Proiectul „Securitatea furnizării gazelor naturale” în sumă de 300,0 mil. euro

Î.S. Moldelectrica

Prin Legea nr.90 din 11.06.2020, a fost eliberată de a garanta rambursarea împrumutului în vederea implementării Proiectului „Interconectarea rețelelor de energie electrică dintre Republica Moldova și România, Faza I” în sumă de 80,0 mil. euro și Proiectul „Dezvoltarea Sistemului Electroenergetic” în sumă de 58,8 mil. euro.

Î.S. Calea Ferată din Moldova

Prin Legea nr.205 din 29.07.2016, a fost eliberată parțial de obligația asigurării rambursării împrumutului în vederea implementării Proiectului „Achiziția locomotivelor și restructurarea infrastructurii feroviare” în sumă de 52,5 mil. euro, inclusiv suma negajată care constituie 27,5 mil. euro

Potențial risc de nerecuperare în termen stabilit și în volum deplin a mijloacelor recreditate

Se necesită: monitorizarea mai sporită din partea Ministerului Finanțelor referitor la rambursarea împrumuturilor recreditate respective în termenii prevăzuți și în volum deplin.

Implementarea recomandărilor

Hotărârea nr.25 din 30 mai 2022
6 recomandări

Nivel de implementare
66,6%
2 parțial implementate

Recomandările parțial implementate au fost reiterate în prezentele Rapoarte de audit

Concluzia auditului

Ministerul Finanțelor a asigurat conformitatea managementului datoriei de stat, garanțiilor de stat și recreditării de stat în anul 2022, totodată fiind identificate de audit unele problematici, care accentuează necesitatea consolidării managementului de supraveghere și monitorizare a portofoliului datoriei, riscului ratei de dobândă și schimb valutar, pentru a evita riscurile financiare adiționale pentru bugetul de stat